C/2024/6813

29.11.2024

NEUVOSTON SUOSITUS,

annettu 21 päivänä lokakuuta 2024,

Viron talous-, finanssi-, työllisyys- ja rakennepolitiikasta

(C/2024/6813)

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 kumoamisesta 29 päivänä huhtikuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2024/1263 ([1]) ja erityisesti sen 3 artiklan 3 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

(1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241 ([2]), jolla perustettiin elpymis- ja palautumistukiväline, jäljempänä ”tukiväline”, tuli voimaan 19 päivänä helmikuuta 2021. Tukivälineestä tarjotaan jäsenvaltioille rahoitustukea uudistusten ja investointien toteuttamiseen, eli kyse on unionin rahoittamasta finanssipoliittisesta elvytyksestä. Talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson ensisijaisten tavoitteiden mukaisesti tukivälineellä edistetään talouden ja yhteiskunnan elpymistä ja kestävien uudistusten ja investointien toteuttamista, erityisesti uudistuksia ja investointeja, joilla edistetään vihreää ja digitaalista siirtymää sekä vahvistetaan jäsenvaltioiden talouksien häiriönsietokykyä. Tukiväline auttaa myös vahvistamaan julkista taloutta sekä vauhdittamaan kasvua ja työpaikkojen luomista keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, parantamaan unionin alueellista yhteenkuuluvuutta ja tukemaan Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanon jatkamista.

(2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2023/435 ([3]), jäljempänä ”REPowerEU-asetus”, joka annettiin 27 päivänä helmikuuta 2023, pyritään poistamaan asteittain unionin riippuvuus Venäjältä tuotavista fossiilisista polttoaineista. Tällä tavoin edistetään energiaturvallisuutta ja monipuolistetaan unionin energiahuoltoa sekä lisätään samalla uusiutuvien energialähteiden käyttöönottoa, energian varastointikapasiteettia ja energiatehokkuutta. Viro on lisännyt kansalliseen elpymis- ja palautumissuunnitelmaansa uuden REPowerEU-luvun voidakseen rahoittaa keskeisiä uudistuksia ja investointeja, jotka edistävät REPowerEU-tavoitteiden saavuttamista.

(3) Komissio antoi 16 päivänä maaliskuuta 2023 tiedonannon ”EU:n pitkän aikavälin kilpailukyky vuoden 2030 jälkeen” tarjotakseen tietoa poliittisten päätösten tueksi ja luodakseen perusedellytykset kasvun lisäämiselle. Tiedonannossa kilpailukyky määritellään yhdeksän toisiaan vahvistavan tekijän avulla. Kyseisistä tekijöistä yksityisen pääoman saatavuus, tutkimus ja innovointi, koulutus ja osaaminen sekä toimivat sisämarkkinat nousevat esiin uudistusten ja investointien kannalta ensisijaisina politiikan painopisteinä, joiden avulla voidaan vastata olemassa

([1]) EUVL L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/241, annettu 12 päivänä helmikuuta 2021, elpymis- ja palautumistukivälineen perustamisesta (EUVL L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2023/435, annettu 27 päivänä helmikuuta 2023, asetuksen (EU) 2021/241 muuttamisesta elpymis- ja palautumissuunnitelmien REPowerEU-lukujen osalta sekä asetusten (EU) N:o 1303/2013, (EU) 2021/1060 ja (EU) 2021/1755 ja direktiivin 2003/87/EY muuttamisesta (EUVL L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

oleviin tuottavuushaasteisiin ja parantaa unionin ja sen jäsenvaltioiden pitkän aikavälin kilpailukykyä. Komissio antoi 14 päivänä helmikuuta 2024 tiedonannon ”Sisämarkkinoita ja kilpailukykyä koskeva vuosikertomus 2024”. Kyseisessä tiedonannossa esitetään yksityiskohtaisesti Euroopan sisämarkkinoiden kilpailukykyyn liittyvät vahvuudet ja haasteet ja seurataan vuotuista kehitystä yksilöityjen yhdeksän kilpailukykytekijän mukaisesti.

(4) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2023 vuotuisen kestävän kasvun selvityksen 2024; tämä käynnisti vuoden 2024 eurooppalaisen ohjausjakson. Eurooppa-neuvosto vahvisti 22 päivänä maaliskuuta 2024 vuotuisen kestävän kasvun selvityksen 2024 painopisteet, jotka keskittyvät kilpailukykyisen kestävyyden neljän ulottuvuuden ympärille. Lisäksi komissio antoi 21 päivänä marraskuuta 2023 Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1176/2011 ([4]) perusteella laadittavan varoitusmekanismia koskevan kertomuksen 2024, jossa se katsoi, että Viro ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joissa saattaa olla epätasapainoa tai sen riskiä ja joista tarvitaan perusteellinen tarkastelu. Komissio antoi samana päivänä myös lausunnon Viron vuoden 2024 alustavasta talousarviosuunnitelmasta. Komissio antoi lisäksi suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta sekä ehdotuksen vuoden 2024 yhteiseksi työllisyysraportiksi, jossa analysoidaan työllisyyspolitiikan suuntaviivojen ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteiden täytäntöönpanoa. Neuvosto hyväksyi 12 päivänä huhtikuuta 2024 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta ([5]), jäljempänä ”euroaluetta koskeva vuoden 2024 suositus”, ja 11 päivänä maaliskuuta 2024 yhteisen työllisyysraportin.

(5) Unionin uusi talouden ohjausjärjestelmä tuli voimaan 30 päivänä huhtikuuta 2024. Ohjausjärjestelmään sisältyy uusi asetus (EU) 2024/1263 talouspolitiikan tuloksellisesta yhteensovittamisesta ja monenvälisestä julkisen talouden valvonnasta, muutettu liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä annettu neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97 ([6]) ja muutettu jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista annettu neuvoston direktiivi 2011/85/EU ([7]). Uuden talouden ohjausjärjestelmän tavoitteet ovat edistää tervettä ja kestävää julkista taloutta, kestävää ja osallistavaa kasvua sekä resilienssiä uudistuksilla ja investoinneilla ja ehkäistä liialliset julkisen talouden alijäämät. Uusi talouden ohjausjärjestelmä parantaa myös kansallista sitoutumista ja lisää keskipitkän aikavälin painotusta sekä vahvistaa ja johdonmukaistaa toteuttamisen valvontaa. Kunkin jäsenvaltion on toimitettava neuvostolle ja komissiolle kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma. Kansallinen keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellinen suunnitelma sisältää jäsenvaltion finanssipolitiikkaa, uudistuksia ja investointeja koskevat sitoumukset, jotka kattavat neljän tai viiden vuoden pituisen suunnittelukauden kansallisen vaalikauden säännönmukaisesta kestosta riippuen. Kansallisiin keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisiin suunnitelmiin sisältyvien nettomenopolkujen ([8]) on täytettävä asetuksen (EU) 2024/1263 vaatimukset, kuten vaatimus saada julkinen velka uskottavalle alaspäin suuntautuvalle polulle tai pitää se tällaisella polulla sopeutuskauden päättyessä taikka saada se pysymään maltillisella tasolla alle 60 prosentissa suhteessa bruttokansantuotteeseen (BKT) ja vaatimus saada julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen laskemaan alle perustamissopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon ja/tai pysymään sen alapuolella keskipitkällä aikavälillä. Jos jäsenvaltio sitoutuu toteuttamaan asianmukaisen uudistusten ja investointien kokonaisuuden asetuksessa (EU) 2024/1263 säädettyjä kriteerejä noudattaen, sopeutuskautta voidaan pidentää enintään kolmella vuodella. Tukeakseen kyseisten kansallisten keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisten suunnitelmien laatimista komissio julkaisi 21 päivänä kesäkuuta 2024 jäsenvaltioiden kansallisissa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisissa suunnitelmissa ja vuotuisissa edistymisraporteissa annettavia tietoja koskevia ohjeita. Komissio toimitti jäsenvaltioille tarvittaessa viiteurat ja tekniset tiedot asetuksen (EU) 2024/1263 5 ja 36 artiklan mukaisesti. Jäsenvaltioiden on toimitettava kansalliset keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteelliset suunnitelmansa viimeistään 20 päivänä syyskuuta 2024, paitsi jos jäsenvaltio ja komissio sopivat määräajan pidentämisestä kohtuullisella ajanjaksolla. Jäsenvaltiot voivat kansallisen lainsäädäntökehyksensä mukaisesti keskustella kansallisen parlamenttinsa kanssa keskipitkän aikavälin suunnitelmansa luonnoksesta, pyytää itsenäisiltä finanssipolitiikan instituutioilta lausunnon ja järjestää työmarkkinaosapuolten ja muiden kansallisten sidosryhmien kuulemisen.

([4]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1176/2011, annettu 16 päivänä marraskuuta 2011, makrotalouden epätasapainon ennalta ehkäisemisestä ja korjaamisesta (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj).

([5]) Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä huhtikuuta 2024, euroalueen talouspolitiikasta (EUVL C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1467/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, liiallisia alijäämiä koskevan menettelyn täytäntöönpanon nopeuttamisesta ja selkeyttämisestä (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Neuvoston direktiivi 2011/85/EU, annettu 8 päivänä marraskuuta 2011, jäsenvaltioiden julkisen talouden kehyksiä koskevista vaatimuksista (EUVL L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Nettomenot sellaisina kuin on ne on määritelty asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdassa: ”Nettomenoilla” tarkoitetaan julkisia menoja ilman i) korkomenoja, ii) harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, iii) unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, iv) unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja, v) työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä vi) kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

(6) Vuonna 2024 eurooppalainen ohjausjakso kehittyy edelleen tukivälineen täytäntöönpanon kanssa. Elpymis- ja palautumissuunnitelmien täytäntöönpano kaikilta osin on edelleen olennaisen tärkeää eurooppalaisen ohjausjakson mukaisen politiikan ensisijaisten tavoitteiden saavuttamisen kannalta, koska suunnitelmat auttavat vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin viime vuosina annetuissa asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Vuosien 2019, 2020, 2022 ja 2023 maakohtaiset suositukset ovat edelleen yhtä lailla tärkeitä elpymis- ja palautumissuunnitelmille, joita on tarkistettu, päivitetty tai muutettu asetuksen (EU) 2021/241 14, 18 ja 21 artiklan mukaisesti.

(7) Viro toimitti 18 päivänä kesäkuuta 2021 komissiolle kansallisen elpymis- ja palautumissuunnitelmansa asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Komissio arvioi asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan nojalla elpymis- ja palautumissuunnitelman merkityksellisyyttä, vaikuttavuutta, tehokkuutta ja johdonmukaisuutta kyseisen asetuksen liitteessä V vahvistettuja arviointia koskevia suuntaviivoja noudattaen. Neuvosto hyväksyi 29 päivänä lokakuuta 2021 täytäntöönpanopäätöksen Viron elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä ([9]); päätöstä muutettiin 16 päivänä kesäkuuta 2023 asetuksen (EU) 2021/241 18 artiklan 2 kohdan nojalla ei-takaisinmaksettavan rahoitustuen enimmäisrahoitusosuuden päivittämisen osalta ja sisällyttämällä siihen REPowerEU-luku ([10]). Rahoituserien maksamisen ehtona on asetuksen (EU) 2021/241 24 artiklan 5 kohdan mukaisesti, että komissio hyväksyy päätöksen, jossa todetaan, että Viro on tyydyttävästi saavuttanut neuvoston täytäntöönpanopäätöksessä asetetut asiaankuuluvat välitavoitteet ja tavoitteet. Tyydyttävä saavuttaminen edellyttää, että edeltävien välitavoitteiden ja tavoitteiden saavuttaminen ei ole peruuntunut.

(8) Viro toimitti 25 päivänä huhtikuuta 2024 vuoden 2024 kansallisen uudistusohjelmansa ja 30 päivänä huhtikuuta vuoden 2024 vakausohjelmansa neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 ([11]) 4 artiklan 1 kohdan mukaisesti. Asetuksen (EU) 2021/241 27 artiklan mukaisesti vuoden 2024 kansallisessa uudistusohjelmassa otetaan huomioon myös Viron puolivuosittainen raportointi edistymisestä elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöönpanossa.

(9) Komissio julkaisi 19 päivänä kesäkuuta 2024 Viroa koskevan vuoden 2024 maaraportin. Siinä arvioidaan Viron edistymistä neuvoston vuosina 2019–2023 hyväksymien asiaankuuluvien maakohtaisten suositusten noudattamisessa ja selvitetään, miten Viro on pannut elpymis- ja palautumissuunnitelman täytäntöön. Kyseisen analyysin perusteella maaraportissa yksilöidään puutteita sellaisten haasteiden osalta, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ei vastata tai joihin vastataan vain osittain, sekä tuodaan esiin uusia ja kehittymässä olevia haasteita. Maaraportissa arvioidaan myös Viron edistymistä Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, työllisyyttä, osaamista ja köyhyyden vähentämistä koskevien unionin yleistavoitteiden saavuttamisessa sekä Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin pääsemisessä.

(10) Eurostatin vahvistamien tietojen mukaan Viron julkisen talouden alijäämä, joka vuonna 2022 oli 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi 3,4 prosenttiin vuonna 2023, ja julkinen velka, joka vuoden 2022 lopussa oli 18,5 prosenttia suhteessa BKT:hen, kasvoi vuoden 2023 loppuun mennessä 19,6 prosenttiin. Kuten komission 8 päivänä maaliskuuta 2023 antamassa tiedonannossa ”Finanssipoliittinen ohjaus vuodeksi 2024” ilmoitetaan, komissio on toteuttanut ensimmäisen vaiheen alijäämäperusteisten liiallisen alijäämän menettelyjen käynnistämiseksi vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella ja voimassa olevia säännöksiä noudattaen. Komissio antoi 19 päivänä kesäkuuta 2024 perussopimuksen 126 artiklan 3 kohdan nojalla laaditun kertomuksen. Kyseisessä kertomuksessa arvioitiin Viron julkisen talouden tilannetta, sillä vuonna 2023 Viron ennakoitu julkisen talouden alijäämä ylitti perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon suhteessa BKT:hen. Kertomuksessa todettiin, että kyseisen arvioinnin perusteella ja tarkasteltuaan perussopimuksen 126 artiklan 4 kohdan mukaisesti laadittua talous- ja rahoituskomitean lausuntoa komissio ei aikonut ehdottaa liiallisen alijäämän menettelyn aloittamista Viron osalta heinäkuussa 2024.

(11) Neuvosto suositti ([12]) 12 päivänä heinäkuuta 2022 Virolle, että se toteuttaisi toimia, joilla varmistetaan vuonna 2023, että kansallisesti rahoitettavien juoksevien perusmenojen kasvu on linjassa kaiken kaikkiaan neutraalin finanssipolitiikan virityksen kanssa, kun otetaan huomioon jatkettu väliaikainen ja kohdennettu tuki energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille sekä Ukrainasta pakeneville ihmisille. Virolle suositettiin, että se olisi valmiina mukauttamaan juoksevia menoja tilanteen muuttuessa. Virolle suositettiin myös,

([9]) ST 12532/21 INIT; ST 12532/21 ADD 1.

([10]) Neuvoston täytäntöönpanopäätös, annettu 16 päivänä kesäkuuta 2023, Viron elpymis- ja palautumissuunnitelmasta tehdyn arvion hyväksymisestä 29 päivänä lokakuuta 2021 annetun neuvoston täytäntöönpanopäätöksen muuttamisesta (ST 9367/2023 INIT; ST 9367/23 ADD 1).

([11]) Neuvoston asetus (EY) N:o 1466/97, annettu 7 päivänä heinäkuuta 1997, julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta (EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

([12]) Neuvoston suositus, annettu 12 päivänä heinäkuuta 2022, Viron vuoden 2022 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Viron vuoden 2022 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 334, 1.9.2022, s. 44).

että se lisäisi julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen ottaen huomioon REPowerEU-aloitteen, muun muassa tukivälineen ja muiden unionin varojen avulla. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan viritys ([13]) oli vuonna 2023 elvyttävä (1,6 % suhteessa BKT:hen) tilanteessa, jossa inflaatio oli korkea. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvulla (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) oli finanssipolitiikan viritykseen vuonna 2023 elvyttävä vaikutus, joka oli 1,0 prosenttia suhteessa BKT:hen. Perusmenojen kasvuun sisältyvät energian hintojen noususta eniten kärsiville kotitalouksille ja yrityksille suunnattujen kohdennettujen hätätukitoimenpiteiden kustannusten supistuminen 0,1 prosentilla suhteessa BKT:hen sekä tilapäisen suojelun tarjoamisesta Ukrainasta siirtymään joutuneille henkilöille aiheutuvien kustannusten supistuminen 0,2 prosentilla suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien nettoperusmenojen elvyttävä vaikutus vuonna 2023 oli sen vuoksi ainoastaan osittain seurausta tuesta Ukrainasta pakeneville ihmisille. Kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) elvyttävä kasvu johtui julkisten palkkamenojen ja eläkkeiden noususta sekä uusista pysyvistä puolustukseen, koulutukseen ja lapsilisiin liittyvistä meno-ohjelmista, jotka eivät vastaa tulopuolen suhteellista kasvua. Yhteenvetona voidaan todeta, että kansallisesti rahoitettujen juoksevien perusmenojen kasvu ei vuonna 2023 ollut 12 päivänä heinäkuuta 2022 annetun neuvoston suosituksen mukaista. Vuonna 2023 tukivälineen avustuksilla ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot olivat 1,4 prosenttia suhteessa BKT:hen. Kansallisesti rahoitetut investoinnit olivat 5,8 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2023 eli ne kasvoivat 1,4 prosenttiyksikköä vuoteen 2022 verrattuna. Viro rahoitti lisäinvestointeja tukivälineestä ja muilla unionin varoilla. Viro rahoitti julkisia investointeja vihreään ja digitaaliseen siirtymään sekä energiaturvallisuuteen, kuten tapahtumapalvelujen ja yrittäjien digitaalisen palveluväylän kehittämiseen, vihreän rahaston (joka tekee sijoituksia riskipääomarahastoihin ja pääomasijoituksia yrityksiin) pääomittamiseen sekä sähköverkon vahvistamiseen, jotta uusiutuvan energian tuotantokapasiteettia voitaisiin lisätä ja ilmastonmuutokseen voitaisiin sopeutua. Kyseisiä julkisia investointeja rahoitetaan tukivälineestä.

(12) Vuoden 2024 vakausohjelmassa julkisen talouden kehitysarvioiden perustana olevan makrotalouden skenaarion mukaan reaalisen BKT:n kasvun ennustetaan olevan 0,0 prosenttia vuonna 2024 ja 2,0 prosenttia vuonna 2025, kun taas yhdenmukaistetulla kuluttajahintaindeksillä (YKHI) mitatun inflaation ennustetaan olevan 3,6 prosenttia vuonna 2024 ja 2,7 prosenttia vuonna 2025. Julkisen talouden alijäämän suhteessa BKT:hen odotetaan kasvavan 3,5 prosenttiin vuonna 2024 ([14]) ja 3,0 prosenttiin vuonna 2025, kun taas julkisen talouden velan on määrä kasvaa suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä 22,6 prosenttiin ja vuoden 2025 loppuun mennessä 24,9 prosenttiin. Vuoden 2025 jälkeen julkisen talouden alijäämän arvioidaan supistuvan vähitellen niin, että se on 2,2 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2026, 1,4 prosenttia vuonna 2027 ja 0,8 prosenttia vuonna 2028. Näin ollen julkisen talouden rahoitusaseman suhteessa BKT:hen ei suunnitella ylittävän perussopimuksessa asetettua 3 prosentin viitearvoa vuonna 2025. Julkisen talouden velkasuhteen puolestaan arvioidaan kasvavan vuoden 2025 jälkeen 26,2 prosenttiin vuonna 2026 ja sitten supistuvan asteittain 26,0 prosenttiin vuonna 2027 ja 25,0 prosenttiin vuonna 2028.

(13) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan reaalinen BKT supistuu 0,5 prosenttia vuonna 2024 ja kasvaa 3,1 prosenttia vuonna 2025 ja YKHI:llä mitattu inflaatio on 3,4 prosenttia vuonna 2024 ja 2,1 prosenttia vuonna 2025.

(14) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on 3,4 prosenttia vuonna 2024 ja julkisen talouden velan määrän odotetaan kasvavan 21,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoden 2024 loppuun mennessä. Julkisen talouden velkasuhteen kasvu vuonna 2024 johtuu pääasiassa julkisen talouden alijäämän vaikutuksesta. Komission arvioiden mukaan finanssipolitiikan virityksen ennakoidaan vuonna 2024 olevan pitkälti neutraali, 0,1 prosenttia suhteessa BKT:hen.

(15) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan on odotettavissa, että tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin, jäljempänä ”avustukset”, rahoitetaan menoja 0,9 prosentilla suhteessa BKT:hen vuonna 2024, kun vuonna 2023 avustuksilla rahoitettujen menojen määrä oli 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Tukivälineen avustuksilla rahoitettavat menot mahdollistavat laadukkaat investoinnit ja tuottavuutta lisäävät uudistukset ilman suoraa vaikutusta Viron julkisen talouden rahoitusasemaan tai julkiseen velkaan.

(16) Neuvosto suositti ([15]) 14 päivänä heinäkuuta 2023 Virolle, että se varmistaisi vuonna 2024 finanssipolitiikan maltillisuuden erityisesti rajoittamalla kansallisesti rahoitettujen nettomääräisten perusmenojen nimelliskasvun enintään 4,9 prosenttiin. Jäsenvaltioita kehotettiin vuoden 2023 talousarvioita toteuttaessaan ja vuoden 2024 alustavia talousarviosuunnitelmia laatiessaan ottamaan huomioon, että komissio ehdottaa neuvostolle alijäämäpe-

([13]) Finanssipolitiikan virityksellä tarkoitetaan julkisen talouden perusrahoitusaseman vuotuista muutosta. Sillä pyritään arvioimaan sekä kansallisesti rahoitetuista että unionin talousarviosta rahoitetuista finanssipoliittisista toimenpiteistä talouteen aiheutuvaa sysäystä. Finanssipolitiikan viritystä mitataan erona, joka muodostuu seuraavien välille: i) keskipitkän aikavälin potentiaalinen kasvu ja ii) perusmenojen (ilman harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä) muutos. Perusmenoista on jätetty pois covid-19-kriisiin liittyvät väliaikaiset hätätoimenpiteet, mutta niihin on otettu mukaan tukivälineen tuella, jota ei makseta takaisin (avustukset), ja muilla unionin varoilla rahoitettavat menot.

([14]) Viron viranomaiset ilmoittivat kirjeensä jälkeen komissiolle, että hallitus hyväksyi ja lähetti kansalliselle parlamentille 5. kesäkuuta 2024 täydentävän lisätalousarvion vuodelle 2024 (valtion vuoden 2024 lisätalousarviolaki 456 SE), joka hyväksyttiin kansallisen parlamentin ensimmäisessä käsittelyssä 10. kesäkuuta ja toisessa käsittelyssä 14. kesäkuuta ja joka oletettavasti hyväksytään kolmannessa käsittelyssä 19. kesäkuuta. Täydentävän lisätalousarvion (josta suurin osa on pysyviä menoleikkauksia, mutta joka sisältää myös tuloja lisääviä toimenpiteitä) odotetaan pienentävän nimellistä alijäämää 0,4 prosenttia suhteessa BKT:hen.

([15]) Neuvoston suositus, annettu 14 päivänä heinäkuuta 2023, Viron vuoden 2023 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Viron vuoden 2023 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto (EUVL C 312, 1.9.2023, s. 49).

rusteisten liiallisten alijäämien menettelyjen käynnistämistä vuoden 2023 toteutumatietojen perusteella. Komission kevään 2024 talousennusteessa Viron rakenteellisen rahoitusaseman ennakoidaan olevan - 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen vuonna 2024 (verrattuna - 1,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2023) eli se on maan julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen, joka on - 0,75 prosentin rakenteellinen rahoitusasema suhteessa BKT:hen, mukainen. Näin ollen Viron arvioidaan noudattavan neuvoston suositusta.

(17) Lisäksi neuvosto suositti, että Viro purkaa voimassa olevat hätätilanteen energiatukitoimenpiteet ja käyttää saatavat säästöt julkisen talouden alijäämän supistamiseen mahdollisimman pian vuosina 2023 ja 2024. Neuvosto suositti vielä, että jos uusi energian hinnan nousu edellyttää uusia tai jatkettuja tukitoimenpiteitä, Viro varmistaa, että tällaiset tukitoimenpiteet kohdennetaan haavoittuvassa asemassa olevien kotitalouksien ja yritysten suojelemiseen, että julkisella taloudella on toimenpiteisiin varaa ja että kannustimet energiansäästöön säilyvät. Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan hätätilanteen energiatukitoimenpiteiden nettomääräiset talousarviokustannukset ([16]) suhteessa BKT:hen ovat 0,2 prosenttia vuonna 2023 ja 0,0 prosenttia suhteessa BKT:hen vuosina 2024 ja 2025. Hätätilanteen energiatukitoimenpiteet on purettu vuosina 2023 ja 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta.

(18) Lisäksi neuvosto suositti, että Viro jatkaa kansallisesti rahoitettuja julkisia investointeja ja varmistaa tukivälineen avustusten ja muiden unionin varojen tuloksellisen käytön erityisesti vihreän ja digitaalisen siirtymän edistämiseksi. Komission kevään 2024 talousennusteessa kansallisesti rahoitettujen julkisten investointien ennakoidaan kasvavan 5,8 prosentista suhteessa BKT:hen vuonna 2023 6,3 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuonna 2024. Tämä vastaa neuvoston suositusta.

(19) Komission kevään 2024 talousennusteen mukaan julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen on ennusteen koontipäivänä tiedossa olevien politiikkatoimien perusteella 4,3 prosenttia vuonna 2025 olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana. Alijäämän kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa henkilökohtaisten tuloverojen uudistuksen nettovaikutuksesta, jonka odotetaan pienentävän valtion tuloja. Julkisen talouden velan odotetaan vuoden 2025 loppuun mennessä kasvavan 24,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen. Julkisen talouden velkasuhteen kasvu vuonna 2025 johtuu pääasiassa julkisen talouden alijäämän vaikutuksesta.

(20) Viron verotulot suhteessa BKT:hen kasvoivat vuonna 2023. Ne ovat kuitenkin huomattavasti alle unionin keskiarvon, mikä rajoittaa terveydenhuoltoon, pitkäaikaishoitoon ja sosiaaliturvaan liittyviin julkisiin menoihin käytettävissä olevaa rahoitusta. Kasvun kannalta vähemmän haitallisiin veroihin kuuluvista kiinteistöveroista saatavat tulot olivat vuonna 2022 vain 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen, mikä on noin seitsemän kertaa vähemmän kuin unionissa keskimäärin. Viron keräämät pääomaverot olivat alle kolmanneksen unionin keskiarvosta (2,7 % suhteessa BKT:hen). Lisäksi sen liikenneverot olivat unionin alhaisimpia ja se on yksi harvoista jäsenvaltioista, joissa ei kanneta vuotuista autoveroa. Lisäksi verorasitus jakautuu epätasaisesti, ja tulevien verouudistusten odotetaan lisäävän eriarvoisuutta entisestään. Tarkemmin sanottuna vuonna 2025 tuloverokannan nostaminen 20 prosentista 22 prosenttiin sekä tuloveron verovapausrajan nosto ja soveltamisalan laajentaminen kattamaan kaikki tuloveronmaksajat ovat regressiivisiä toimenpiteitä. Vaikka Viron työtulojen veroaste on 17,2 prosenttia suhteessa BKT:hen ja siten lähellä unionin keskiarvoa, se on regressiivinen ja korkeampia tulotasoja verotetaan alhaisemmalla efektiivisellä asteella. Julkiset sosiaaliturvamenot pienenivät vuonna 2022 ja ovat edelleen huomattavasti alle unionin keskiarvon. Tämä näkyy sosiaalietuuksien suhteellisen alhaisena tasona ja rajallisena kattavuutena; esimerkiksi vanhuuseläkkeet ovat unionin alhaisimpia. Yleiseen julkishallintoon käytettävät menot ovat 3,7 prosenttia suhteessa BKT:hen eli lähes kaksi kolmasosaa alhaisemmat kuin unionissa keskimäärin.

(21) Viro hyväksyi useita uudistuksia, joilla parannetaan pitkäaikaishoidon ja terveydenhuollon saatavuutta sekä kohtuullistetaan niiden hintoja. Vaikka uudistukset ovat askel oikeaan suuntaan, pitkäaikaishoidon ja terveydenhuollon kestävää rahoitusta ei ole vielä varmistettu. Tämän seurauksena asiakasmaksut pysyvät korkeina ja täyttymättömät sairaanhoitotarpeet ovat lisääntyneet. Sairaanhoidon saatavuus on epätasaista koko maassa etenkin, koska kunnilla ei ole kapasiteettia tai resursseja tarjota riittävästi palveluja kysyntään vastaamiseksi. Koska kysyntään ei ole vastattu täysin, pitkäaikaishoitoon ja terveydenhuoltoon liittyvät julkiset menot ovat edelleen unionin alhaisimpia. Tähän liittyy työvoimapula kyseisillä aloilla. Pitkäaikaishoidon ja terveydenhuollon saatavuuden kysynnän odotetaan kasvavan väestörakenteen muutosten vuoksi. Sen vuoksi on tarpeen osoittaa riittäviä varoja molempiin.

(22) Elpymis- ja palautumissuunnitelma sisältää asetuksen (EU) 2021/241 19 artiklan 3 kohdan b alakohdan ja kyseisen asetuksen liitteessä V olevan kriteerin 2.2 mukaisesti laajan joukon toisiaan vahvistavia uudistuksia ja investointeja, jotka on määrä toteuttaa vuoteen 2026 mennessä. Kyseisten uudistusten ja investointien odotetaan auttavan vastaamaan tuloksellisesti kaikkiin asiaankuuluvissa maakohtaisissa suosituksissa määritettyihin haasteisiin tai merkittävään osaan niistä. Koska aikataulu on näin tiukka, nopea eteneminen elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun tuloksellisessa täytäntöönpanossa on olennaisen tärkeää, jotta Viron pitkän aikavälin kilpailukykyä voidaan parantaa vihreän ja digitaalisen siirtymän avulla niin, että samanaikaisesti

([16]) Luku kuvaa kyseisten toimenpiteiden vuotuisia talousarviokustannuksia, tulot ja menot mukaan lukien, mutta ilman mahdollisia energiantoimittajien windfall-voitoista kannettavia verotuloja.

varmistetaan myös sosiaalinen oikeudenmukaisuus. Jotta Viro voi täyttää elpymis- ja palautumissuunnitelmaan sisältyvät sitoumukset elokuuhun 2026 mennessä, on olennaisen tärkeää, että se jatkaa uudistusten ja investointien toteuttamista. Paikallis- ja alueviranomaisten, työmarkkinaosapuolten, kansalaisyhteiskunnan ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien järjestelmällinen osallistuminen on edelleen olennaisen tärkeää, jotta voidaan varmistaa laaja sitoutuminen elpymis- ja palautumissuunnitelman onnistuneeseen täytäntöönpanoon.

(23) Viron edellytetään osana Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/1060 ([17]) 18 artiklassa tarkoitettua koheesiopolitiikan ohjelmien väliarviointia tarkastelevan kutakin Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR), Euroopan sosiaalirahasto plussasta (ESR+), koheesiorahastosta tai oikeudenmukaisen siirtymän rahastosta (JTF) tuettua koheesiopolitiikan ohjelmaa viimeistään maaliskuussa 2025 ottaen huomioon muun muassa haasteet, jotka on määritetty vuoden 2024 maakohtaisissa suosituksissa, sekä kansallisen energia- ja ilmastosuunnitelmansa. Kyseinen väliarviointi muodostaa kussakin ohjelmassa perustan unionin rahoituksen lopulliselle jakamiselle. Viro on edistynyt koheesiopolitiikan ohjelmien ja Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa, mutta vielä on jäljellä haasteita, ja pääkaupungin ja Viron muiden alueiden välillä on edelleen eroja. Koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanon nopeuttaminen on olennaisen tärkeää. Koheesiopolitiikan ohjelmissa sovitut toimintalinjat ovat edelleen ajankohtaisia. On erityisen tärkeää tehostaa yritysten kilpailukykyä ja edistää niiden innovointikykyä erityisesti suurkaupunkialueen ulkopuolella. Yksityisten ja julkisten rakennusten sekä yritysten energiatehokkuuden parantaminen on ensisijaisen tärkeää. Työllistymisen tukeminen aktiivisilla ja ennalta ehkäisevillä työmarkkinatoimenpiteillä ja terveellisen työympäristön edistäminen ovat edelleen tärkeitä. Etusijalle olisi asetettava myös koulutuksen laadun, vaikuttavuuden ja työmarkkinarelevanssin parantaminen; elinikäisen oppimisen, erityisesti joustavan täydennyskoulutuksen ja uudelleenkoulutuksen sekä aktiivisen osallistamisen, edistäminen; ja pitkäaikaishoidon saatavuuden, tehokkuuden ja kantokyvyn parantaminen. Osana koheesiopolitiikan ohjelmien väliarviointia on kiinnitettävä enemmän huomiota tarpeisiin, jotka liittyvät pitkäaikaishoidon saatavuuteen ja laatuun, kun itsenäinen asuminen asetetaan etusijalle. Viro voisi myös hyödyntää Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksella (EU) 2024/795 ([18]) perustettua Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä erityisesti nettonollateknologiatuotteiden valmistukseen tehtävien investointien ja teollisuuden muutoksen tukemiseksi, esimerkiksi syväteknologian innovoinnin, vihreän ja digitaalisen teknologian sekä biolääketieteen aloilla. Viro voisi myös lisätä valmiuksiaan käsitellä harvinaisia maametalleja sekä osallistua tätä tukevaan tutkimukseen ja kehittämistoimintaan.

(24) Niiden taloudellisten ja sosiaalisten haasteiden lisäksi, joihin elpymis- ja palautumissuunnitelmalla ja muilla unionin varoilla vastataan, Virolla on useita lisähaasteita, jotka liittyvät sosiaaliturvaan, resurssitehokkuuteen ja osaamiseen.

(25) Sosiaaliturva, jolla tuetaan ikääntyneitä, vammaisia sekä epätyypillisissä työsuhteissa olevia ja pätkätöitä tekeviä henkilöitä, on edelleen heikko. Tämän seurauksena köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien vammaisten osuus kasvoi vuonna 2022 ja oli unionin toiseksi suurin. Ikääntyneiden köyhyys on lisääntynyt, ja sen aste vuonna 2022 oli EU:n suurimpia etenkin koska eläkkeet ovat edelleen pieniä suhteessa työtuloihin. Sosiaalisen turvaverkon riittämättömyys johtaa suuriin ja kasvaviin tuloeroihin muutamista aiempien vuosien parannuksista huolimatta. Tuloeroja ja köyhyyttä pahentaa työttömyysetuuksien heikko kattavuus erityisesti epätyypillisissä työsuhteissa olevien tai pätkätöitä tekevien osalta. Vaikka työttömyysetuuksien kestoa on mukautettu Viron elpymis- ja palautumissuunnitelman mukaisesti, kattavuuden laajentamista ei vielä ole pantu täytäntöön. Eriarvoisuuden lisääntyminen liittyy hintojen ja elinkustannusten merkittävään nousuun, kun vastaavaa sosiaalietuuksien ja vähimmäispalkkojen nousua ei ole tapahtunut. Pienituloisten kotitalouksien tilanne on jo aiemmin heikentynyt korkean ja jatkuvan inflaation vuoksi, ja sen odotetaan heikkenevän edelleen vuosina 2024–2025 tehtävien verouudistusten seurauksena. Asianmukaisten lieventävien toimenpiteiden varmistaminen, myös eläkkeiden osalta, sekä sosiaaliturvajärjestelmän riittävyyden parantaminen voisivat vähentää köyhyyttä ja eriarvoisuutta. Näihin haasteisiin vastaaminen auttaisi myös tukemaan ylöspäin suuntautuvaa sosiaalista lähentymistä vuonna 2024 pilotoidun komission toisessa vaiheessa tekemän sosiaalisen lähentymisen kehyksen ominaispiirteisiin perustuvan maakohtaisen analyysin mukaisesti. Komission olisi valvottava eurooppalaisen ohjausjakson työllisyyspolitiikan suuntaviivojen täytäntöönpanoa muun muassa sosiaaliseen lähentymiseen kohdistuvien riskien tunnistamista koskevan kehyksen avulla asetuksen (EU) 2024/1263 3 artiklan 3 kohdan b alakohdan mukaisesti.

([17]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/1060, annettu 24 päivänä kesäkuuta 2021, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahasto plussaa, koheesiorahastoa, oikeudenmukaisen siirtymän rahastoa ja Euroopan meri-, kalatalous- ja vesiviljelyrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä ja varainhoitosäännöistä sekä turvapaikka-, maahanmuutto- ja kotouttamisrahastoa, sisäisen turvallisuuden rahastoa ja rajaturvallisuuden ja viisumipolitiikan rahoitusvälinettä koskevista varainhoitosäännöistä (EUVL L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

([18]) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/795, annettu 29 päivänä helmikuuta 2024, Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälineen (STEP-kehysväline) perustamisesta ja direktiivin 2003/87/EY sekä asetusten (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) N:o 1303/2013, (EU) N:o 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 ja (EU) 2021/241 muuttamisesta (EUVL L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(26) Öljyliuskeen osuus Viron energiapaletissa on edelleen merkittävä, mikä haittaa vihreää siirtymää. Uusiutuvan energian tuotannon käyttöönottoa on jatkettava, jotta öljyliuskeen käytöstä voidaan luopua asteittain ja samalla säilyttää suuri energiaomavaraisuus. Sen lisäksi, että öljyliusketeollisuus aiheuttaa ympäristövahinkoja, sen osuus vaarallisesta jätteestä Virossa on 90 prosenttia. Viron resurssituottavuus on jäsenvaltioiden alhaisimpia, mikä voi johtua osittain maan resurssi-intensiivisestä öljyliusketeollisuudesta mutta myös yleisestä resurssi-intensiivisestä teollisuusjärjestelmästä. Resurssituottavuus nousi vain hieman 1 eurosta/kg käytettyjä resursseja 1,1 euroon/kg, ja se pysyi alle puolessa unionin keskiarvosta vuonna 2022. Maankäytön, maankäytön muutoksen ja metsätalouden alasta on tullut hiilidioksidipäästöjen aiheuttaja sen sijaan, että se toimisi hiilinieluna. Suuret hakkuumäärät sekä resurssien vähäinen hyödyntäminen ovat tyypillisiä metsäalalle. Viro hyötyisi kestävän metsänhoidon tehokkuuden parantamisesta, kiertotalouteen siirtymisen edistämisestä sekä jätehuollon parantamisesta. Lisäksi resurssituottavuus on yksi Viron heikkouksista maan innovointivalmiuksien osalta. Viro sijoittui vuonna 2022 ekoinnovoinnin tulostaulussa 13. sijalle (115,5, kun unionin keskiarvo oli 121,5, 100 = 2013). Ekoinnovoinnin ja biopohjaisen innovoinnin edistäminen luonnonvarojen kestävää käyttöä varten auttaa parantamaan Viron resurssituottavuutta ja kilpailukykyä.

(27) Monilla aloilla on osaamisvajetta ja kohtaanto-ongelmia, jotka heikentävät Viron kilpailukykyä. Yritykset ovat havainneet osaavan henkilöstön puutteen olevan esteenä investoinneille ja vientimahdollisuuksille. Pula osaavasta työvoimasta ja merkittävät osaamisen kohtaanto-ongelmat ovat yhteneviä palkkojen nopean kasvun ja yksikkötyökustannusten nousun kanssa. Sekä vihreä että digitaalinen siirtymä ovat lisänneet kysyntää työntekijöille, joilla on erityisosaamista. Sitä vastoin terveydenhuollossa ja koulutuksessa on edelleen akuutti työvoimapula, jota pahentaa työvoiman ikääntyminen. Samaan aikaan sekä koulunkäynnin varhain lopettaneiden että korkeakoulutuksen keskeyttäneiden suhteellisen suuret osuudet johtavat siihen, että ammattitaitoisia tutkinnon suorittaneita ei ole riittävästi. Tällä ongelmalla on erityinen alueellinen ulottuvuus, sillä maaseutualueilla ja syrjäisillä alueilla on enemmän vaikeuksia houkutella päteviä ammattilaisia. Osaamisen kohtaanto-ongelmia voitaisiin vähentää parantamalla edelleen koulutusjärjestelmän työmarkkinarelevanssia, investoimalla uraohjaukseen, puuttumalla sukupuolten palkkaeroihin, lisäämällä mahdollisuuksia uudelleen- ja täydennyskoulutukseen sekä ennakoimalla paremmin osaamistarpeita. Kun otetaan huomioon, että talouden on monipuolistuttava suurta lisäarvoa tuottavaan toimintaan, olisi paremmista tavoista osaamisen säilyttämisessä ja osaajien houkuttelussa myös apua.

(28) Koska euroalueen jäsenvaltioiden taloudet ovat tiiviisti yhteydessä toisiinsa ja koska ne myötävaikuttavat yhdessä talous- ja rahaliiton toimintaan, neuvosto suositti vuonna 2024, että euroalueen jäsenvaltiot toteuttavat – myös elpymis- ja palautumissuunnitelmiensa kautta – toimia euroaluetta koskevan vuoden 2024 suosituksen toteuttamiseksi. Suositukset 1, 2, 3 ja 4 auttavat Viroa panemaan täytäntöön euroaluetta koskevassa vuoden 2024 suosituksessa vahvistetut ensimmäisen, toisen, kolmannen ja neljännen suosituksen,

SUOSITTAA, että Viro toteuttaa vuosina 2024 ja 2025 toimia, joilla se

1. toimittaa keskipitkän aikavälin finanssipoliittis-rakenteellisen suunnitelman oikeaan aikaan; uudistetun vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimuksia noudattaen rajoittaa nettomenojen ([19]) kasvun vuonna 2025 tasolle, jolla muun muassa julkinen velka saadaan uskottavasti lasku-uralle keskipitkällä aikavälillä ja jolla julkisen talouden alijäämä suhteessa BKT:hen saadaan supistettua alle perussopimuksessa asetetun 3 prosentin viitearvon; laajentaa veropohjaa sekä parantaa terveydenhuollon ja pitkäaikaishoidon saatavuutta ja rahoitusta;

2. jatkaa elpymis- ja palautumissuunnitelman ja siihen kuuluvan REPowerEU-luvun nopeaa ja tuloksellista täytäntöönpanoa varmistaen näin, että uudistukset ja investoinnit saadaan päätökseen viimeistään elokuussa 2026; nopeuttaa koheesiopolitiikan ohjelmien täytäntöönpanoa; jatkaa kyseisten ohjelmien väliarvioinnin yhteydessä keskittymistä sovittuihin toimintalinjoihin ja toteuttaa toimia, joilla vastataan entistä paremmin pitkäaikaishoidon alan tarpeisiin, ottaen samalla huomioon Euroopan strategisten teknologioiden kehysvälinettä koskevan aloitteen tarjoamat mahdollisuudet kilpailukyvyn parantamiseen;

3. parantaa sosiaaliturvaa muun muassa puuttumalla ikääntyneiden köyhyyteen ja laajentamalla työttömyysetuuksien kattavuutta erityisesti pätkätöitä tekevien ja epätyypillisissä työsuhteissa olevien osalta;

([19]) Asetuksen (EU) 2024/1263 2 artiklan 2 alakohdan mukaan ”nettomenoilla” tarkoitetaan julkisia menoja ilman korkomenoja, harkinnanvaraisia tulopuolen toimenpiteitä, unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka katetaan täysin unionin rahastoista saatavilla tuloilla, unionin rahoituksen piiriin kuuluvien ohjelmien yhteisrahoituksesta johtuvia kansallisia menoja sekä työttömyysetuusmenojen suhdanteesta johtuvia osatekijöitä sekä kertaluontoisia ja muita väliaikaisia toimenpiteitä.

4. vähentää öljyliuskeen osuutta energiapaletissa ja lisää resurssituottavuutta biopohjaisen innovoinnin avulla; parantaa työn tuottavuutta ja osaamistarjontaa uudelleen- ja täydennyskoulutuksen avulla sekä houkuttelemalla paremmin osaajia ja varmistamalla heidän pysyvyytensä.

Tehty Luxemburgissa 21 päivänä lokakuuta 2024.

Neuvoston puolesta

Puheenjohtaja

NAGY I.